EELNÕU
KOMISJONID:

hariduskomisjon	
majanduskomisjon	JK
kultuuri- ja spordikomisjon	
kogukonnakomisjon	X
revisjonikomisjon	
sotsiaal- ja heaolukomisjon	
eestseisus	X

PÕLTSAMAA VALLAVOLIKOGU

O T S U S

Põltsamaa 04.08.2026 nr 1-4.2/2026/230

Arvamuse andmine geoloogilise uuringu loa taotlusele

Asjaolud ja menetluse käik

TM Energy OÜ (registrikood 10828349) on esitanud Keskkonnaametile Lustivere uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 20.05.2026 dokumendina nr DM-136652-1). Vastavalt uuringu loa taotlusele asub kavandatav uuringuruumi teenindusala Põltsamaa vallas Lustivere külas riigile kuuluval Põltsamaa metskond 44 katastriüksusel (registriosa 14999850, katastritunnus 61605:002:0460, pindala 22,32 ha, sihtotstarve 100% maatulundusmaa). Riigivara valitseja on Kliimaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava uuringuala pindala on 20,16 ha.

Taotluse kohaselt on tegemist tarbevaru uuringuga, mille käigus plaanitakse rajada kuni 30 puurauku ja kuni 30 uuringukaeveõõnt uurimissügavusega kuni 10 m. Uuritavateks maavaradeks on kruus ja liiv. Täiendavalt on uuringu käigus planeeritud teostada hüdrogeoloogilised katsetööd ja muud sihtotstarbelised tööd nagu veetasemete mõõtmine, proovid granulomeetrilise koostise määramiseks ning füüsikalis-mehaanilisteks katseteks ja uuringuruumi teenindusala topograafiline mõõdistamine. Luba taotletakse kolmeks aastaks. Uuringu teostaja on OÜ J.Viru Markšeideribüroo (registrikood 11644539).

Taotletava uuringuruumi teenindusalal ei ole kattumist maavarade registris arvel oleva maavaravaruga.
Loa taotluse seletuskirja kohaselt täpsustatakse uuringu eesmärke järgnevalt: *„Tegemist on geoloogiliselt vähe uuritud alaga logistiliselt soodsas asukohas, Põltsamaa linnast ca 4 km ida pool, Lustivere külast ca 1,5 km edelas ning vähem kui 1 km kaugusel Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa maanteest. Viimast ootab ees järgmine ehitustööde etapp Käsukonna–Imavere teelõigul, mis jääb taotletavast uuringualast ca 20 km kaugusele loodesse. Ehituseks vajalike materjalide tarnimine*

võimalikult objekti lähedalt vähendab materjali transportimisega kaasnevaid kulutusi ja keskkonnamõjusid. Taotletav tegevus annaks riigile maavarade uuringu seisukohast olulist informatsiooni, mistõttu uurimistöö tegemine ei ole vastuolus riigi huvidega. Eelnenust tulenevalt on kavandatava geoloogilise uuringu eesmärgiks täpsustada uuringuruumis esineva maavara (liiv, kruus) lasumustingimusi, kvaliteeti ja kogust. Kui geoloogilise uuringu tulemusel kinnitatakse alal maavara aktiivne tarbevaru, soovib arendaja taotleda sinna kaevandamisõigust.“

Keskkonnaamet on kontrollinud uuringuloa taotluse vastavust maapõuseaduses ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses sätestatud nõuetele. Taotlus vastab Keskkonnaameti hinnangul esitatud nõuetele.

Maapõueseaduse (MaapS) § 26 kohaselt annab uuringuloa Keskkonnaamet. Sama seaduse § 27 lõike 7 järgi saadab loa andja geoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa taotluse ning taotluse kohta antava haldusakti eelnõu arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse kohta antava haldusakti eelnõu saamisest arvates.

Keskkonnaamet teavitas Põltsamaa valda Lustivere uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse menetlusse võtmisest ja küsis taotluse kohta arvamust 28.05.2026 kirjaga nr DM-136652-4 (registreeritud Põltsamaa Vallavalitsuse dokumendiregistris 28.05.2026 nr 6-2/2026/1138-1).

MaapS § 35 lõike 1 punkt 10 kohaselt keeldutakse uuringuloa andmisest, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus maavara otsinguks geoloogilise uurimistöö loa või uuringuloa andmisega. Seega on kohaliku omavalitsuse arvamus Keskkonnaameti jaoks siduv. Antav arvamus on menetlustoiming, mis peab olema kaalutletud ning põhjendatud ning on tulenevalt kohtupraktikast iseseisvalt vaidlustatav.

Kavandataval uuringualal on vastavalt Põltsamaa Vallavolikogu 19.09.2024 otsusega nr 1-3/2024/39 „Põltsamaa valla üldplaneeringu kehtestamine“ kehtestatud üldplaneeringule otsene juhtotstarve määramata ehk ala on kujutatud metsamaana. Üldplaneering jälgib üldjoones senist maakasutust. Üldplaneeringuga määratud peamised maakasutus- ja ehitustingimused on antud juhtotstarvete ja teemavaldkondade lõikes. Järjepidevuse tagamiseks juhindub üldplaneering eelmiste üldplaneeringutega kindlaks määratud ning endiselt asjakohastest üldistest maakasutuse reeglitest. Erinevates piirkondades on täpsustatud ehitamise põhimõtteid, tiheasustusalasid ja detailplaneeringu koostamise kohustusega alade piire arvestades väljakujunenud asustusstruktuuri.

Maakasutuse täiendavaid piiranguid üldplaneeringuga ei ole kehtestatud. Sellest johtuvalt on uuringuala katastriüksuse sihtotstarbeks määratud maatulundusmaa ehk maa, mis on ette nähtud põllumajandussaaduste tootmiseks või kasutatav metsakasvatuseks või maa, millel on metsa- või põllumajanduslik potentsiaal. Seega on tulevikus võimalik kavandatav tegevus maavara kaevandamise näol vastuolus hetkel kehtiva Põltsamaa valla üldplaneeringuga, samuti Jõgeva maakonna planeeringuga.

Maavara uuring iseseisva tegevusena ei ole vastuolus planeeringute mõttega, sest annab vaid ülevaate maapõue sisust ega ohusta senise maakasutuse jätkumist mingil moel. Lindude pesitsusaegse linnurahu rikkumine on seadusega keelatud. Samuti tuleb järgida ettevaatusprintsiipi kõikide muude

võimalike (elu) keskkonnahäiringute osas. Kuna uuringuobjektiks on taotluse kohaselt kruus ja liiv, siis selgituste kohaselt on keelatud puurimine aluspõhja kivimites (dolokivi).

Varasemast menetluspraktikast tulenevalt ei ole uuringuloa taotlemise ja hilisema võimaliku kaevandamisloa taotlemise menetluse sidumine lubatud, seetõttu ei näe Keskkonnaameti koostatav eelnõu ilmselt ette kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamist, sest kavandatav tegevus ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõigetes 1 ega 2 nimetatud tegevuste hulka.

Eesti Geoloogiateenistus on andnud uuringuloa taotlusele arvamuse koos märkustega.

Riigimetsa Majandamise Keskus on andnud nõusoleku geoloogilise uuringu teostamiseks Lustivere uuringuruumis.

Vallavolikogu seisukoht

Vallavolikogu juhib tähelepanu asjaolule, et uuringualale juurdepääs on võimalik vaid eramaadel asuvate erateede kaudu ja need ei ole määratud avalikuks kasutamiseks. Sellele vaatamata ei ole lubatud erateede omanikel kinnisasja omanikule seada takistusi pääsuks taotletavale uuringualale, sest asjaõigusseaduse § 156 lõike 1 kohaselt on omanikul, kelle kinnisasjale puudub vajalik juurdepääs avalikult kasutatavalt teelt või kinnisasja eraldi seisvalt osalt, õigus nõuda juurdepääsu üle võõra kinnisasja. Juurdepääsu asukoht, kasutamise tähtaeg ja tasu määratakse kokkuleppel. Kui kokkulepet ei saavutata, määrab juurdepääsu ja selle kasutamise tasu kohus. Juurdepääsu määramisel tuleb arvestada koormatava kinnisasja omaniku huve.

Arvestades piirkonnas tegutsevaid karjääre (väljastatud kaevandamislubade alusel) ja kinnitatud maavaravarusid, tuleb võimaliku kaevandamisloa taotluse menetlemisel hinnata kumulatiivset mõju keskkonnale laialdasemalt.

Uuringuloa taotlusest ilmneb üheselt, et uuringu teostamise eesmärgiks on hilisem kaevandamine.

Taotleja peab arvestama, et uuringu korraldamine võib talle põhjustada asjatuid kulutusi, sest uuringuloa andmine ei tekita õiguspärast ootust saada tulevikus kaevandamise luba.

Otsus võetakse vastu eeltoodu ning maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel.

1. Nõustuda maavara otsingu eesmärgil geoloogilise uuringu loa väljastamisega Lustivere uuringuruumis TM Energy (registrikood 10828349) taotluse kohaselt.

2. Uuringuloa taotleja peab arvestama asjaoluga, et uuringu korraldamine sõltumata uuringu tulemustest, ei saa tekitada õiguspärast ootust anda talle tulevikus kaevandamise luba.

3. Uuringu teostamise eelduseks on kokkulepe erateede kasutamiseks juurdepääsuks uuringualale.

4. Keskkonnaametil teavitada Põltsamaa Vallavalitsust keskkonnaloa taotluse menetluse käigus toimuvatest asjakohastest etappidest.

Otsust on õigus vaidlustada 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal vaiet esitama õigustatud isik otsusest teada sai või oleks pidanud teada saama, esitades vaide Põltsamaa Vallavolikogule haldusmenetluse seadusega vaidemenetlusele kehtestatud korras. Otsuse peale on kaebeõigusega isikul õigus esitada kaebus Tartu Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku §-s 46 sätestatud tähtaegadel ja halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Reet Alev
vallavolikogu esimees

Koostas: keskkonnaspetsialist Ain Valu

Kooskõlastas: majandusosakonna juhataja Jan Müür
Jurist Eva Panksepp

Eelnõu esitaja: Põltsamaa Vallavalitsus

Ettekandja: majandusosakonna juhataja Jan Müür